

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **N. T. T.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty,
Vyšní Lhoty č.p. 234, 739 51 Vyšní Lhoty
zastoupen Mgr. Alicí Jeziorskou, advokátkou,
sídlem Svornosti 86/2, 736 01 Havířov

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra – odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. OAM-1331/BA-BA01-HA15-2023, o udělení mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovené zástupkyně žalobce Mgr. Alice Jeziorské, advokátky, **se určuje** částkou ve výši 4 114 Kč a bude jí vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. OAM-1331/BA-BA01-HA15-2023 (dále též jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce dne 2. 10. 2023 v České republice požádal o mezinárodní ochranu. Tuto žádost podal v úzké časové návaznosti na rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 29. 9. 2023, č. j. KRPS-248360-30/ČJ-2023-010024, a na rozhodnutí o zajištění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 29. 9. 2023, č. j. KRPS-248360-18/ČJ-2023-010024-ZZC. V tomto správním řízení žalobce výslovně uvedl, že se má ve Vietnamu kam vrátit, ale vrátit se tam nechce.
3. Žalobce dne 6. 10. 2023 poskytl údaje k žádosti o mezinárodní ochranu. Uvedl, že Vietnam opustil v srpnu 2021, přičemž do České republiky dojel taxi službou z Ukrajiny v listopadu 2021. Od té doby z České republiky nevycestoval. Je ženatý a má dvě děti. Není a nikdy nebyl politicky aktivní. Jeho zdravotní stav je dobrý. O mezinárodní ochranu žádá kvůli velkým dluhům ve Vietnamu. Nemůže se tam vrátit, protože nemá na zaplacení lidem, od kterých si peníze půjčil.
4. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 10. 2023 žalobce uvedl, že v červenci 2021 opustil Vietnam kvůli práci na Ukrajině. Od té doby ve Vietnamu nebyl. Při odjezdu z vlasti neměl žádné potíže, ani jiné problémy např. se státními orgány či bezpečnostními složkami. V případě návratu do Vietnamu mu nehrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo jiné vážné nebezpečí, ale má strach z lidí, od kterých si půjčil peníze. O mezinárodní ochranu žádá kvůli dluhům, chtěl by tady vydělat peníze na splacení dluhu a pak jet domů.
5. Ve správním spise se nachází i opis z evidence rejstříku trestů žalobce bez záznamu.
6. Žalovaný v rámci správního řízení shromáždil tyto podklady: Vietnam, Informace MZV ČR ze dne 28. 2. 2023, č. j. 103347/2023-MZV/LP'TP, zaměřenou na otázku půjček, úvěrů a lichev, Informace OAMP ze dne 14. 6. 2023 ve věci bezpečností a politické situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav k červnu 2023.
7. Napadeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. V odůvodnění vysvětlil, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je toliko legalizace pobytu žalobce na území České republiky, kde chce pracovat, aby si vydělal peníze na splacení dluhu ve vlasti. Návrat do Vietnamu odmítal kvůli obavám z jednání svého věřitele. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobci nesvědčí žádný z azylově relevantních důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.

III. Obsah žaloby

8. Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce včasnou žalobu, v níž navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
9. Nejprve v obecné rovině namítal, že byl napadeným rozhodnutím zkrácen na svých právech a že ve správním řízení došlo k porušení zásady materiální pravdy a žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci.
10. Konkrétně uvedl, že žádosti o mezinárodní ochranu je obava z ohrožení života lichváři v zemi původu, kde má žalobce dluhy. Ve Vietnamu si půjčil vysoký obnos od tzv. „černé společnosti“, která po něm bude úhradu dluhů v případě návratu do vlasti požadovat. Má odůvodněný strach o své zdraví či dokonce o život, jeho věřitelé mohou být členy organizované zločinecké skupiny a budou mít vazby na veřejnoprávní orgány a bezpečnostní sbory ve Vietnamu. Je přesvědčen, že mu ze strany vietnamských veřejnoprávních orgánů nebude poskytnuta adekvátní ochrana. Obava žalobce z pomsty „černé společnosti“ mu bránila v tom, aby se obrátil na příslušné orgány ve Vietnamu.
11. Žalobce měl za to, že u něj byly naplněny důvody pro udělení tzv. doplňkové ochrany, neboť je pravděpodobné, že po návratu do země původu by byl vystaven mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání.
12. Žalobce má za to, že žalovaný nedostatečně prošetřil situaci a jeho případ neposoudil individuálně.

IV. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 10. 2. 2024 navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl. Odkázal na obsah spisu a napadeného rozhodnutí, jakož i na judikaturu správních soudů s tím, že ve Vietnamu jsou zajištěny mechanismy účinné ochrany proti lichvě. Žalobce se této ochrany v zemi původu nedomáhal, nedoložil nedostupnost ochrany ze strany státu. Žalobce taktéž nesplnil podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“, ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu) a ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro to byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
15. Žaloba **není důvodná**.
16. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Žalovaný v napadeném rozhodnutí správně vyhodnotil, že problémy, kterých se žalobce ve vlasti obává, nesouvisí s žádným ze shora uvedených azylových důvodů. Krajský soud v souladu s žalovaným zjistil, že žalobce netvrdil ve správním řízení žádné azylově relevantní důvody a z jeho výpovědi před správním orgánem je zřejmé, že žádost o azyl podal s cílem, aby mohl v České republice vydělat peníze na úhradu svého dluhu ve Vietnamu. Ze všech okolností případu, zejména pak ze samotné výpovědi žalobce, je přitom jednoznačné, že skutečným důvodem podání žádosti není obava z pronásledování či vážné újmy v zemi původu, ale ekonomické důvody.

17. Žalobce v žalobě pouze obecně namítal, že si nemalý obnos peněz od „černé společnosti“ a obává se lichvářů. Takto obecné žalobní body sice nevedou k jejich neprojednatelnosti, ale předurčují míru obecnosti soudního přezkumu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004–54; ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008–78; či ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 Afs 35/2012–42). Je třeba zdůraznit, že zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je především samotný žadatel o udělení mezinárodní ochrany. Stíhá jej břemeno tvrzení, doplněné břemenem důkazním; to je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán, který je povinen k důvodům uvedeným v žádosti o mezinárodní ochranu zajistit maximální možné množství důkazů (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí v první řadě z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41).
18. Žalobce ve svém azylovém příběhu netvrdil, že by měl ve Vietnamu jakékoliv problémy nebo jiné obavy z návratu než ze soukromých věřitelů – „černé společnosti“. Z uvedeného jasně vyplývá, že jej k podání žádosti o mezinárodní ochranu vedly jen ekonomické důvody. Rozhodovací praxe správních soudů je přitom již dlouhodobě ustálená v závěru, že ekonomické obtíže jistě mohou způsobovat žalobci reálné problémy v řadě oblastí života, nemohou však založit nárok na poskytnutí mezinárodní ochrany, a to ani podle § 12 a § 14a zákona o azylu (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2007 č. j. 5 Azs 15/2007-79, ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 40/2014-23, nebo ze dne 8. 9. 2020 č. j. 8 Azs 85/2020-27).
19. Žalobce konkrétně namítal, že si půjčil v zemi původu peníze a má obavu ze soukromých věřitelů. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 Azs 151/2015-36, u soukromých osob jako původců pronásledování musí přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování. Obavy z jednání věřitelů mohou být za určitých podmínek relevantní pro udělení doplňkové ochrany žalobci. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34, obavy z věřitelů sice zpravidla nejsou relevantní z hlediska udělení azylu, protože nemají souvislost s taxativně vymezenými důvody pronásledování, ale mohou mít: *„za splnění podmínek (zejména: reálně hrozící příkoří dosahuje intenzity vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu a stát původu není schopen či ochoten poskytnout před tímto skutečným nebezpečím vážné újmy účinnou ochranu), význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.“* Nic takového ovšem ze správního spisu neplyne.
20. Žalobce v žalobě pouze polemizoval s tím, že „černá společnost“ může mít vazby na veřejnoprávní orgány a bezpečnostní sbory ve Vietnamu, a proto mu nebude poskytnuta ochrana; netvrdil tedy relevantně, proč se na orgány své země vůbec neobrátil. Žalobce nežádal o pomoc policii, ani nepodnikl jiné kroky k ochraně své osoby, které mu právní řád domovského státu umožňuje. Obecná nedůvěra žadatele ve státní orgány přitom není důvodem, aby jejich ochranu vůbec nevyhledal, ledaže zprávy o zemi původu tuto nedůvěru potvrzují (např. rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Z judikatury kasačního soudu vyplývá, že: *„neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinně“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003–44).

Uvedené potvrzuje i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004–41, podle kterého: „*pro to, aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany.*“ Tyto závěry jsou plně aplikovatelné i na nyní projednávanou věc. Žalobce ve správním řízení, ani v žalobě neuvedl skutečnosti, které by svědčily o nízké efektivitě ochrany poskytované dlužníkům v zemi původu.

21. Žalovaný do spisu založil jednak obecné informace o zemi původu, jednak informaci cílenou na otázku poskytování půjček, resp. lichvy, a s tím související problematikou. Z informace ze dne 28. 2. 2023 takto vyplývá, že ve Vietnamu jsou legální půjčky velmi dostupné. Mimo bankovní a nebankovní instituce poskytují půjčky ve Vietnamu i jednotlivci či skupiny osob. Takové půjčky nesmí vybočit ze zákonných mezí. Tzv. úvěry na černo jsou postihovány občanských i trestním zákoníkem, jejichž dotčená ustanovení zpráva cituje. Úvěry na černo jsou přitom vnímány vietnamskými úřady jako patologické jevy a v praxi jsou státními orgány řešeny, a to jak postihnutím lichvy v rovině trestněprávní, tak nezákonně vysokého úroku občanským zákoníkem.
22. Z téže zprávy se podává, že ve Vietnamu jsou běžně v praxi stíhány případy lichvy. Za regulérní půjčku je považována pouze půjčka od bankovní instituce s maximální úrokovou sazbou do 20 % p.a. Půjčky od nebankovních institucí jsou regulovány dalšími ustanoveními. Z občanského zákoníku plyne ochrana pro dlužníka v případě uzavření půjčky, jejíž úrok přesahuje 20 % p.a., ze zákoníku trestního pak půjčka mezi fyzickými osobami přesahující úrokovou sazbu 100 % p.a., ta je považována za lichvu, přičemž dlužník se může obrátit s žádostí o pomoc na orgány činné v trestním řízení. Jedná se konkrétně o soud, státní prokuraturu, a zejména policii (to v případě, že úroková míra činí nejméně 100 % p.a.). Pokud je sjednaná úroková sazba mezi fyzickými osobami v rozmezí 20 % - 100 % p.a., může vyhledat pomoc v rámci občanského soudního řízení. Zpráva též dodává, že oběť trestného činu lichvy není postihována za uzavření předmetného úvěru, zpravidla bývá prověřován účel úvěru, tj. zda peníze nebyly určeny/použity k trestné činnosti.
23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na podkladě zajištěných zpráv adekvátně popsal možnosti, jimiž vietnamský právní systém disponuje k poskytnutí ochrany civilnímu obyvatelstvu, jak k potírání lichvy, tak půjček se sjednaným nepřiměřeným úrokem. Dle těchto informací Vietnam skýtá dostatečný mechanismus k poskytnutí ochrany civilními obyvatelstvu. Ze zpráv nikterak nevyplývá, že by daný systém byl neúčinný či bezobsažný. Ze zpráv o zemi původu přitom plyne, že žalobce není zbaven možností k ochraně svých práv v rámci právního systému a orgánů své země. Z prosté absence jakýchkoliv kroků žalobce nelze usuzovat, že by vietnamské státní orgány odmítaly poskytnout žalobci pomoc či by byly záměrně nečinné. Podle krajského soudu zůstaly obavy žalobce pouze v rovině hypotetické. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že v případě žalobce není dáno riziko hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. A s tímto hodnocením se mohl ztotožnit i soud. Stejně jako s vyjádřeným požadavkem, že pokud by jednání věřitelů neslo znaky protiprávnosti, má žalobce využít mechanismů, které mu právní řád jeho vlasti poskytuje.
24. Informace o zemi původu, jak si je zajistil žalovaný, považuje krajský soud za dostačující. Žalovaný požadované hodnocení provedl s odkazem na relevantní podklady, přičemž konstatoval, že v zemi původu měl žalobce dostatek možností pro ochranu svých práv a tyto blíže rozvedl. Krajský soud se s tímto hodnocením ztotožňuje a považuje je za dostatečné

pro rozhodnutí ve věci. Hodnocení situace ve Vietnamu provedené žalovaným vyhovuje judikatorním požadavkům – srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008–71.

25. Žalovaný své rozhodnutí též dostatečně individualizoval. Azylový příběh nabízený žalobcem žalovaný posoudil dostatečným způsobem a ve světle obsahu správního spisu. Za situace, kdy žalobce žádné azylově relevantní důvody netvrdil a ani z uvedených zpráv se nepodává, že by snad žalobci mělo hrozit pronásledování či vážná újma ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu, považuje krajský soud odůvodnění napadeného rozhodnutí ve věci za plně dostačující.
26. Závěrem krajský soud považuje za nutné zdůraznit, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro tento účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje předpokládané zákonem č. 326/1999 Sb. (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57).

VI. Závěr a náklady řízení

27. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
28. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).
29. Žalobci byla ustanovena k ochraně jeho práv podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupkyně z řad advokátů Mgr. Alice Jeziorská, jejíž odměnu a hotové výdaje hradí stát. Soud zástupkyni žalobce přiznal odměnu za zastupování podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) ve výši 3 100 Kč, dle obsahu spisového materiálu, a to za jeden úkon právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení) podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu. Dále soud přiznal zástupkyni žalobce paušální náhradu hotových výdajů na jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč ve smyslu § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna a náhrada hotových výdajů navýšena o DPH v zákonné výši celkem činí 4 114 Kč a bude zástupkyni žalobce vyplacena z rozpočtových prostředků krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo

člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 15. února 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně